

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2016.2.10.
COM(2016) 56 final

2016/0033 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**a pénzügyi eszközök piacairól szóló 2014/65/EU irányelv egyes időpontok tekintetében
történő módosításáról**

(EGT-vonatkozású szöveg)

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

1.1. A javaslat okai

A pénzügyi válság nyomán elfogadásra került a 2014/65/EU irányelv (a továbbiakban: a MiFID-irányelv) és a 600/2014/EU rendelet (a továbbiakban: a MiFIR-rendelet). A MiFID-irányelv és a MiFIR-rendelet – közös elnevezésükön a MiFID II csomag – az értékpapírpiacon, a befektetési közvetítőkre és a kereskedési helyszínekre vonatkozik. Az új keretrendszer a már jelenleg is hatályos MiFID-keretrendszert erősíti meg, és annak a helyébe lép.

A MiFID II csomag kibővíti a kereskedési szabályok hatálya alá tartozó pénzügyi eszközök körét, és biztosítja, hogy a kereskedés szabályozott platformokon történjen. Szabályokat vezet be a magas fordulatszámú történő kereskedelemre vonatkozóan. Javítja a pénzügyi piacok – köztük a származékos piacok – átláthatóságát és felügyeletét, és foglalkozik az árualapú származtatott termékek áringadozásának kérdésével. Az új keretrendszer javítja a pénzügyi eszközök kereskedelme és elszámolása terén folyó verseny feltételeit. A felülvizsgált MiFID-szabályok emellett a már hatályos szabályokból kiindulva szilárd szervezeti és üzleti magatartási követelmények bevezetésével erősítik a befektetők védelmét. A MiFID II csomag egy irányelvből és egy rendeletből áll. Az irányelvet a tagállamoknak 2016. július 3-ig kell nemzeti jogukba átültetniük. Az ütemezés szerint mind a MiFID-irányelv, mind a MiFIR-rendelet 2017. január 3-tól válik alkalmazandóvá.

A javaslattervezet célja a MiFID II csomagot alkotó két jogi aktus alkalmazandóvá válásának későbbre halasztása tekintettel arra, hogy az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (a továbbiakban: ESMA), az illetékes nemzeti hatóságok és az érdekeltek a technikai végrehajtással kapcsolatban bizonyos kihívásokkal szembesültek. E kihívások olyan nagyságrendűek, hogy az alapvető adatinfrastruktúrák 2017. január 3-án nem fognak működésbe lépni.

Már a jogalkotási eljárás során nyilvánvalóvá vált, hogy a MiFID II csomag rendkívül összetett, és végrehajtásához jelentős számú intézkedésre lesz szükség. Az elfogadás és az alkalmazandóvá válás között ezért a jogalkotó a szokásos 18–24 hónap helyett 30 hónapos időszak elteltét írta elő.

Bár ez az időszak a szokásosnál hosszabb, az ESMA azóta egyértelműen jelezte a Bizottságnak, hogy az alapvető adatinfrastruktúrák a technikai végrehajtási kihívások nagyságrendjéből adódóan még 2017. január 3-án sem fognak működésbe lépni. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ha változatlan marad az alkalmazandóvá válás időpontja, sem az illetékes hatóságok, sem a piaci szereplők nem lesznek képesek alkalmazni az új szabályokat 2017. január 3-án. Ez jogbizonytalanságot és esetleges piaci zavarokat idéz elő.

E kivételes körülményekre, valamint az ESMA-nál és az illetékes hatóságoknál ebben az egyedi ügyben jelentkező különleges technikai végrehajtási kihívásokra való tekintettel a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a MiFID II csomagot alkotó két jogi aktus alkalmazandóvá válását későbbi időpontra kell halasztani. A halasztást szigorúan a technikai végrehajtási munkálatok befejezéséhez szükséges időre kell korlátozni.

1.2. Az adatgyűjtési kihívás

Az ESMA jelezte a Bizottságnak, hogy 2017. január 3-ától sem ők, sem az illetékes nemzeti hatóságok nem lesznek képesek alkalmazni a MiFID II csomagot, mivel a MiFID II szabályok működéséhez szükséges adatok összegyűjtése jelentős kihívásokat támaszt. A jogbiztonság

biztosítása és az esetleges piaci zavarok elkerülése érdekében tehát sürgős intézkedéseket kell tenni a MiFID II csomag alkalmazandóvá válási időpontjának kiigazítására. Mindez azért sürgős, mert a kereskedési helyszínek, a tagállami szabályozók és az ESMA között új és kiterjedt elektronikus adatgyűjtő hálózatokat kell létrehozni.

Az új keretrendszer előírja, hogy a kereskedési helyszíneknek és a rendszeres internalizálóknak a pénzügyi eszközök vonatkozásában bizonyos referenciaadatokat kell közölniük az illetékes hatóságokkal oly módon, hogy ezek az adatok egységes módon írják le a MiFID II csomag hatálya alá tartozó pénzügyi eszközök jellemzőit. Ezen túlmenően egyéb célokra további adatok is használatosak, különösen a kereskedési helyszínen kereskedett, a MiFID-irányelv hatálya alá tartozó pénzügyi eszközök különféle likviditási és átláthatósági küszöbértékeinek kiszámításához, valamint az árualapú származtatott termékek pozícióinak bejelentéséhez.

A hatékony és összehangolt adatgyűjtés érdekében új adatgyűjtő infrastruktúrát kell kifejleszteni. Ez azt jelenti, hogy az ESMA köteles az illetékes nemzeti hatóságokkal együttműködésben létrehozni a pénzügyi eszközök referenciaadatainak rendszerét (a továbbiakban: FIRDS). A FIRDS-nek a MiFID II kibővített hatálya alá tartozó pénzügyi eszközök teljes körére ki kell terjednie. A FIRDS-ben ennek során össze kell kapcsolni az ESMA, az illetékes tagállami hatóságok és a mintegy 300 európai uniós kereskedési helyszín közötti adatfolyamokat. A FIRDS alapját képező új informatikai rendszerek túlnyomó többségét új paraméterek alapján, a kezdetektől indulva kell felépíteni.

A Bizottság elismeri, hogy a MiFID II működésbe lépéséhez szükséges összegyűjtendő és feldolgozandó adatállomány – különösen az ügyletek bejelentése, az átláthatóság kiszámítása és az árualapú származtatott termékek pozícióinak bejelentése tekintetében – olyan kiterjedésű és összetettségű, hogy sem az érdekeltek (például a kereskedési platformok), sem az illetékes tagállami hatóságok vagy az ESMA nem lesznek képesek biztosítani a szükséges adatgyűjtő infrastruktúrák 2017. január 3-ra történő elkészültét és működésbe lépését. Az ESMA ezért 2015. október 2-án arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy a MiFID II technikai végrehajtásának késedelme semmiképpen nem kerülhető el.

1.3. A javaslat hatálya

Az adatok hiánya a MiFID II több területén is következményekkel jár. Ami a piacsabályozást illeti, egyértelmű, hogy a piaci szabályok többsége nem alkalmazható mindaddig, amíg nem állnak rendelkezésre a referenciaadatok (eszközzazonosító), és el nem készülnek azok az infrastruktúrák, amelyekkel az átláthatóság kiszámításához és a pozíciók bejelentéséhez szükséges kiegészítő adatok gyűjtése történik. Ez részletesebben a következőket jelenti:

- Az ügyletek bejelentése: referenciaadatok nélkül nehéz megállapítani a keretrendszer hatálya alá tartozó eszközök körét. Emellett nem áll rendelkezésre olyan infrastruktúra, amelyen keresztül a piaci szereplők bejelenthetnék adataikat az illetékes hatóságoknak.
- Átláthatósági keretrendszer: az átláthatósági szabályok nem állapíthatók meg és nem alkalmazhatók valamennyi (akár részvényjellegű, akár nem részvényjellegű) pénzügyi eszköz kereskedésére vonatkozóan. Nem végezhetők el továbbá azok a számítások és nem állapíthatók meg azok a küszöbértékek, amelyek a likviditás értékeléséhez, a mentességekhez, a halasztott közzétételhez és a részvényjellegű pénzügyi eszközök területén a (nem nyilvános kereskedést korlátozó) kettős volumenkorláthoz szükségesek.

- Árualapú származtatott termékek: az árualapú származtatott termékek pozíciójának bejelentése nélkül nagy nehézséget okoz az ezen árualapú származtatott termékekkel kapcsolatos szerződésekre vonatkozó pozíciólimitek érvényesítése. A pozíciók bejelentésének hiányában kevésbé hatékonyan deríthető fel, ha a pozíciólimitek túllépésre kerülnek.
- Mikrostrukturális szabályozás: az algoritmikus kereskedéssel/magas fordulatszámú történő kereskedéssel kapcsolatos követelmények közül sok jellegénél fogva adatokhoz kötődik. Az *árlépcső-rendszerre* vonatkozó kulcsfontosságú rendelkezések és az *árjegyzési kötelezettségekkel és rendszerekkel* kapcsolatos kötelezettségek egyaránt az átláthatósági keretrendszer értelmében meghatározott likvid piac meglétéhez igazodnak.

A befektetővédelmi szabályokat, az üzleti magatartási szabályokat és a MiFID II szerinti egyes kapcsolódó szervezeti követelményeket az adatok hiánya nem érinti közvetlenül. Ez alól egyetlen fontos kivétel van: a *legjobb teljesítésre* vonatkozó szabályok esetében a közzététel körét a likvid piac jelenléte és egyéb átláthatósági fogalmak határozzák meg. Az egyéb befektetővédelmi szabályok – eltekintve a pénzügyi eszközök fogalmának meghatározásához vagy a jogalkotás hatályához kapcsolódó kérdésektől – általában nem feltételezik az összekapcsolódó adatok fennállását, mivel az említett szabályok közvetlenül a forgalmazást és nem a kereskedést érintik. Az alternatív megközelítés tehát nyilvánvalóan az lenne, ha az alkalmazandóvá válás időpontja csak a jogszabályok azon részei tekintetében módosulna későbbre, amelyek közvetlenül az adatgyűjtéshez kapcsolódnak.

E lehetőség alapos vizsgálata nyomán azonban úgy tűnik, hogy a szakaszos megközelítés helyett mégis kedvezőbb lenne elhalasztani a teljes csomagot, beleértve a befektetővédelmi szabályokat is:

- ezzel elkerülhető lenne, hogy a szakaszos végrehajtás következtében zavar alakuljon ki, és az érdekeltekre szükségtelen költségek háruljanak. A különféle infrastruktúrák egyidejű kiépítése költséghatékonyabb lenne a szakaszos megoldásnál. Elkerülhető lenne például, hogy a megbízások teljesítésével foglalkozó befektetési vállalkozásoknak több szakaszban kelljen bevezetniük a különböző szervezeti követelményeket/magatartási szabályokat, ami bonyolult, drága és költséges lenne,
- elkerülhető lenne az azonnal végrehajtható és az azonnal végre nem hajtható területek elhatárolása, így a szándékolatlan, előre nem látható vagy nem kellőképpen átgondolt következmények kialakulásának kockázata, valamint
- elkerülhető lenne az olyan átmeneti szabályok kialakítása, amelyek maguk is újabb problémákat teremtenének és elvonnák az ESMA, az illetékes nemzeti hatóságok és az érdekeltek erőforrásait az állandó keretrendszer kiépítésétől.

A fenti megfontolások alapján tehát szükséges és indokolt a teljes MiFID II szabálykönyv alkalmazandó válását későbbre halasztani.

1.4. A halasztás időtartama

Ahhoz, hogy az ESMA, az illetékes nemzeti hatóságok és a működtetők létrehozzák az adatgyűjtéshez, a bejelentéshez és az átláthatósági küszöbértékek kiszámításához szükséges infrastruktúrát, minden bizonnyal elegendő és ésszerű egyéves halasztást megállapítani. A végrehajtási folyamat öt lépésből áll: 1. üzleti követelmények (ebben az esetben a szükséges szabályozástechnikai standardok/végrehajtás-technikai standardok), 2. specifikációk, 3. fejlesztés, 4. tesztelés és 5. telepítés. Ezeket a lépéseket az ESMA a referenciaadatokra, az

átláthatósági számításokra és a pozíciók bejelentésére vonatkozó rendszerekkel kapcsolatban saját becslése szerint 2018 januárjára tudja elvégezni. Ehhez mindenképpen szükséges, hogy 2016 közepéig az érintett szabályozástechnikai standardokban előírt végleges követelményeket illetően kialakuljon a kellőképpen egyértelmű jogi helyzet. A javaslattervezet tehát mindezek alapján a teljes keretrendszer alkalmazandóvá válásának időpontját egy évvel későbbre, 2018. január 3-ra halasztja.

A 2014/65/EU irányelvet átültető tagállami intézkedések alkalmazandóvá válásának későbbre halasztása nem érintheti a 2014/65/EU irányelv alapján kidolgozandó felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és technikai standardok elfogadását. A Bizottságnak ezeket az intézkedéseket az előirányzott eljárás szerint kell elfogadnia annak érdekében, hogy az ágazat létrehozassa és kiigazíthassa a belső rendszereit, és a 2014/65/EU irányelv alkalmazandóvá válásának napjától megfelelhessen az új követelményeknek.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A javaslat az EUMSZ 53. cikkének (1) bekezdésén alapul. A javaslat kiegészíti a MiFIR-rendelet alkalmazandóvá válásának későbbre halasztásáról szóló rendeletjavaslatot.

• Szubszidiaritás

A szubszidiaritás elve értelmében uniós szintű intézkedés csak akkor hozható, ha a kitűzött célokat a tagállamok önmagukban nem tudják elérni. A belső piac megfelelő működésének javításához és az értékpapír-piaci verseny torzulásának elkerüléséhez uniós beavatkozásra van szükség. E tekintetben a módosítandó jogi aktus teljes mértékben a szubszidiaritás elvének megfelelően került elfogadásra, és módosítását minden esetben bizottsági javaslattal kell megtenni.

• Arányosság

Az uniós fellépés a MiFID II csomagban előírt, az adatgyűjtő infrastruktúra megfelelő végrehajtására irányuló célkitűzés eléréséhez szükséges. A javasolt későbbre halasztás hatályát és időtartamát tekintve szükséges ahhoz, hogy a tervezés és a végrehajtás valamennyi érintett félnél hatékony és ésszerű módon megtörténjék. A javaslat tehát a MiFID II csomag eredeti céljának elérését – azaz az értékpapír-szolgáltatások teljes mértékben működő, magas szintű piaci átláthatósággal és befektetővédelemmel jellemezhető belső piacának megvalósítását – biztosítja.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A javaslatot nem kíséri külön hatásvizsgálat, mivel a MiFID II csomag tekintetében korábban már készült hatásvizsgálat. Ez a javaslat érdemben nem módosítja a MiFID II csomagot, és nem ró új kötelezettséget a befektetési vállalkozásokra és a kereskedési helyszínekre, sem a MiFID II csomag hatálya alá tartozó bármely egyéb működtetőre. Célja mindössze annyi, hogy – kivételes okokból, amelyek különösen a csomag és a szükséges adatgyűjtő eszközök nagyfokú összetettségéhez kapcsolódnak – biztosítsa a MiFID II csomag alkalmazandóvá válásának 1 évvel történő elhalasztását a jogbiztonság érdekében és azért, hogy létrejöhessenek az új szabályok hatékony alkalmazásához és ESMA és az illetékes nemzeti hatóságok általi érvényesítéséhez szükséges adatgyűjtő infrastruktúrák.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslat a Bizottságra nézve nem jár költségvetési vonzattal.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE**a pénzügyi eszközök piacairól szóló 2014/65/EU irányelv egyes időpontok tekintetében történő módosításáról**

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 53. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Központi Bank véleményére¹,tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére²,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) A 600/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet³ és a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁴ a pénzügyi válság nyomán elfogadott jelentős pénzügyi jogi aktus az értékpapírpiacon, a befektetési közvetítők és a kereskedési helyszínek területén. Az új keretrendszer megerősíti a 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet⁵ és annak a helyébe lép.
- (2) A 600/2014/EU rendelet és a 2014/65/EU irányelv követelményeket állapít meg a befektetési vállalkozások, a szabályozott piacok és az adatszolgáltatók engedélyezésével és működésével kapcsolatban. Az átláthatóság javítása, a szabályszerű árazás támogatása és a piaci visszaélések megelőzése érdekében összehangolja az árualapú származtatott termékekre vonatkozó pozíciólimit-rendszert. Emellett szabályokat vezet be a magas fordulatszámon történő kereskedelemre vonatkozóan, és a közigazgatási szankciók harmonizálásával javítja a pénzügyi piacok felügyeletét. Az új keret a már hatályos szabályokból kiindulva, szilárd szervezeti és üzleti magatartási követelmények bevezetésével erősíti a befektetők védelmét. A

¹ HL C... , . . o.

² HL C... , . . o.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. május 15-i 2014/65/EU irányelve a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. május 15-i 600/2014/EU rendelete a pénzügyi eszközök piacairól és a 648/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 84. o.)

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 21-i 2004/39/EK irányelve a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 145., 2004.4.30., 1. o.).

2014/65/EU irányelvet a tagállamoknak 2016. július 3-áig kell átültetniük nemzeti jogukba.

- (3) A 600/2014/EU rendelettel és a 2014/65/EU irányelvvel bevezetett új keretrendszer előírja, hogy a kereskedési helyszínek és a rendszeres internalizálók a pénzügyi eszközökről az illetékes hatóságoknak olyan referenciaadatokat biztosítsanak, amelyekkel egységes módon leírhatók az említett irányelv hatálya alá tartozó pénzügyi eszközök jellemzői. Az említett adatok egyéb célokra, például az átláthatósági és likviditási küszöbértékek kiszámítására, valamint az árualapú származtatott termékek pozíciójának bejelentésére is használatosak.
- (4) A hatékony és összehangolt adatgyűjtés érdekében új adatgyűjtő infrastruktúra kifejlesztése vette kezdetét. E célból az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) az illetékes nemzeti hatóságokkal együttműködésben köteles létrehozni a pénzügyi eszközök referenciaadatainak rendszerét (a továbbiakban: FIRDS). A FIRDS a 600/2014/EU rendelet hatálya alá tartozó pénzügyi eszközök széles körére fog kiterjedni, és az ESMA, az illetékes tagállami hatóságok és az európai uniós kereskedési helyszínek adatfolyamait fogja összekapcsolni. A FIRDS alapját képező új informatikai rendszerek túlnyomó többsége új paraméterek alapján, a kezdetektől indulva fog felépülni.
- (5) A 2014/65/EU irányelv 93. cikke szerint a tagállamoknak az irányelv átültetésére szolgáló intézkedéseket 2017. január 3-tól kell alkalmazniuk. Az új keret működésbe lépéséhez szükséges, összegyűjtendő és feldolgozandó adatállomány – különösen az ügyletek bejelentése, az átláthatósági számítások és az árualapú származtatott termékek pozícióinak bejelentése tekintetében – nagy kiterjedése és összetettsége miatt azonban az érdekelt (a kereskedési platformok, az illetékes nemzeti hatóságok és az ESMA) nem lesznek képesek biztosítani, hogy az említett időpontig elkészüljenek és működjenek a szükséges adatgyűjtő infrastruktúrák.
- (6) Az adatgyűjtő infrastruktúrák hiánya a 600/2014/EU rendelet és a 2014/65/EU irányelv teljes hatályára hatással van. Adatok hiányában nem lesznek pontosan körülhatárolhatók az új keretrendszer hatálya alá tartozó pénzügyi eszközök. Nem lesz lehetséges továbbá a kereskedés előtti és a kereskedés utáni átláthatósági szabályok testre szabása annak meghatározása érdekében, hogy mely eszközök likvidek, és mikor kell mentességet vagy halasztott közzétételt engedélyezni.
- (7) Az adatok hiányában a kereskedési helyszínek és a befektetési vállalkozások nem lesznek képesek bejelenteni az illetékes hatóságoknak végrehajtott ügyleteiket. Az árualapú származtatott termékek pozíciójának bejelentése nélkül nehéz lesz érvényesíteni az e szerződésekre vonatkozó pozíciólimiteket. A pozíciók bejelentésének hiányában kevésbé hatékonyan deríthető fel a pozíciólimitek túllépése. Az algoritmikus kereskedéssel kapcsolatos követelmények közül szintén sok adatokhoz kötődik.
- (8) Az adatgyűjtő infrastruktúra hiánya a befektetési vállalkozások számára megnehezíti a legjobb teljesítés szabályainak alkalmazását is. A kereskedési helyszínek és a rendszeres internalizálók nem lesznek képesek közzétenni az ügyletek e helyszíneken történő végrehajtásának minőségéhez kapcsolódó adatokat. A befektetési vállalkozások nem kapják meg azokat a fontos teljesítési adatokat, amelyeknek segítségével meghatározhatják, hogy mi a legjobb módja az ügyfelek által adott megbízások végrehajtásának.

- (9) A jogbiztonság biztosítása és az esetleges piaci zavarok elkerülése érdekében szükséges és indokolt sürgős intézkedéseket tenni a teljes keretrendszer – beleértve a felhatalmazáson alapuló és a végrehajtási aktusokat is – alkalmazandóvá válási időpontjának elhalasztására.
- (10) Az adatinfrastruktúra végrehajtási folyamata öt lépésből áll: ezek az üzleti követelmények, a specifikációk, a fejlesztés, a tesztelés és a telepítés. Ezek a lépések az ESMA becslései szerint 2018 januárjáig zárulhatnak le, feltéve, hogy legkésőbb 2016 júniusáig kialakul a jogbiztonság az érintett szabályozástechnikai standardokban előírt végleges követelményeket illetően.
- (11) E kivételes körülményekre való tekintettel és azért, hogy az ESMA, az illetékes nemzeti hatóságok és az érintettek befejezhessék az operatív végrehajtást, helyénvaló a 2014/65/EU irányelv átültetését szolgáló intézkedések tagállami alkalmazásának és a 2004/39/EK irányelv hatályon kívül helyezése hatályba lépésének 12 hónappal későbbre, 2018. január 3-ra való elhalasztása. A jelentéseket és a felülvizsgálatokat ennek megfelelően szintén el kell halasztani.
- (12) A 2014/65/EU irányelvet ezért ennek megfelelően módosítani kell,
- ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 2014/65/EU irányelv a következőképpen módosul:

1. a 90. cikk a következőképpen módosul:
 - a) az első bekezdésben a „2019. március 3.” szöveg helyébe „2020. március 3.” szöveg lép;
 - b) a második bekezdés a következőképpen módosul:
 - i. a „2018. szeptember 3.” szöveg helyébe a „2019. szeptember 3.” szöveg lép;
 - ii. a „2020. szeptember 3.” szöveg helyébe a „2021. szeptember 3.” szöveg lép;
 - c) a negyedik bekezdésben a „2018. január 1.” szöveg helyébe a „2019. január 1.” szöveg lép.
2. A 93. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében a „2017. január 3.” szöveg helyébe a „2018. január 3.” szöveg, a „2018. szeptember 3.” szöveg helyébe pedig a „2019. szeptember 3.” szöveg lép.
3. A 94. cikkben a „2017. január 3.” szöveg helyébe a „2018. január 3.” szöveg lép.
4. A 95. cikk (1) bekezdésében a „2020. július 3.” szöveg helyébe a „2021. január 3.” szöveg, a „2017. január 3.” szöveg helyébe pedig a „2018. január 3.” szöveg lép.

2. cikk

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*